

ИНДЕКСИ ЦИЈЕНА ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА *PRODUCER PRICE INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTS*

Цијене произвођача индустријских производа

Цијене произвођача индустријских производа, у септембру 2008. године у односу на август 2008. године у просјеку су ниже за 1,2%, док су у односу на децембар 2007. године у просјеку више за 8,5%, а у односу на септембар 2007. године за 9,0%.

Посматрано по намјени потрошње, у септембру 2008. године у односу на август 2008. године цијене енергије у просјеку су ниже за 2,5%, цијене интермедијарних производа за 0,8% и капиталних производа за 0,3%, док су цијене трајних производа за широку потрошњу као и нетрајних производа за широку потрошњу у просјеку остале на истом нивоу.

Посматрано по подручјима индустријске производње (PRODCOM), цијене подручја (Ц) вађење руда и камена у септембру 2008. године у односу на августу 2008. године у просјеку су више за 0,4%, док су цијене подручја (Д) прерађивачка индустрија у просјеку ниже за 0,6% и цијене подручја (Е) производња и снабдјевање електричном енергијом, гасом и водом за 3,2%.

По областима индустријске производње, у септембру 2008. године у односу на август 2008. године, остварен је раст цијена у производњи производа од гуме и пластичних маса 3,5%; производњи целулозе, папира, и производа од папира као и производња базних метала 1,1%; вађењу руда метала 0,7%; производњи одјеће, доради и бојењу крзна 0,4%; вађењу угља и лигнита, вађењу тресета као и вађењу осталих руда и камена 0,3%; производњи хемикалија и хемијских производа 0,2% и издавачкој и штампарској дјелатности, умножавању снимљених записа 0,1%.

Пад цијена у септембру 2008. године у односу на август 2008. године остварен је у производња производа од метала, осим машина и уређаја 4,7%; производњи и снабдјевању електричном енергијом, гасом, паром и топлим водом 3,2%; рециклажи 2,4%; производњи медицинских, прецизних и оптичких инструмената, сатова и часовника 2,3%; производњи кокса, нафтних деривата и нуклеарног горива 1,8%; производњи прехранбених производа и пића као и производњи канцеларијских машина и рачунара (компјутера) 1,2%; производњи текстила 0,9%; производњи осталих неметалних минералних производа 0,6% и преради дрвета и производа од дрвета и плуте, осим намјештаја, производњи предмета од сламе и плетарских материјала 0,4%.

У преосталих осам области индустријске производње цијене су у септембру 2008. године у односу на август 2008. године, у просјеку остале на истом нивоу.

Producer price index of industrial products

Producer Prices of industrial products in September 2008, compared to August 2008, were on the average 1.2% lower, while compared to December 2007 they were 8.5% higher, and compared to September 2007, 9.0% higher.

According to purpose of consumption in September 2008, compared to August 2008, prices of energy were on the average 2.5% lower. Prices of intermediate goods were on the average 0.8% lower and prices of Capital goods 0.3%, while prices of consumer durables and consumer non-durables stayed on the same level.

According to the industrial production sections (PRODCOM), in September 2008, compared to August 2008, prices of the section (C) Mining and quarrying were on the average 0.4% higher, while prices of the section (D) Manufacturing were 0.6% lower and prices of the section (E) Electricity, gas and water supply 3.2% lower.

Reviewed by divisions of industrial productions, in September 2008, compared to August 2008 prices increased in following divisions: Manufacture of rubber and plastic products 3.5%; Manufacture of pulp, paper and paper products and Manufacture of basic metals 1.1%; Mining of metal ores 0.7%; Manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur 0.4%; Mining of coal and lignite; extraction of peat and Other mining and quarrying 0.3%; Manufacture of chemicals and chemical products 0.2%, and Publishing, printing and reproduction of recorded media 0.1%.

Decrease of prices in September 2008, compared to August 2008, appeared in following divisions: Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment 4.7%; Electricity, gas, steam and hot water supply 3.2%; Recycling 2.4%; Manufacture of medical, precision and optical instruments, watches and clocks 2.3%; Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuel 1.8%; Manufacture of food products and beverages and Manufacture of office machinery and computers 1.2%; Manufacture of textiles 0.9%; Manufacture of other non-metallic mineral products 0.6% and Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials 0.4%.

In the remaining eight divisions of the industrial production, the prices in September 2008, compared to August 2008, were on the average at the same level.

1. ИНДЕКСИ ЦИЈЕНА ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА У СЕПТЕМБРУ 2008. ГОДИНЕ
PRODUCER PRICE INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTS IN SEPTEMBER 2008

Назив (по PRODCOM-у)	IX 2008 VIII 2008	IX 2008 IX 2007	IX 2008 XII 2007	I-IX 2008 I-IX 2007	IX 2008 Ø 2007	Name (by PRODCOM)	
УКУПНО <i>По намјени потрошње</i>	98,8	109,0	108,5	109,4	110,6	TOTAL <i>By purpose of consumption</i>	
Енергија	97,5	105,4	105,8	110,0	108,0	Energy	
Интермедијарни производи	99,2	114,4	114,0	111,7	116,3	Intermediate goods	
Капитални производи	99,7	100,9	102,2	100,4	101,1	Capital goods	
Трајни производи за широку потрошњу	100,0	99,3	99,3	99,5	99,4	Consumer durables	
Нетрајни производи за широку потрошњу	100,0	108,6	105,6	106,3	107,9	Consumer non-durables	
<i>По подручјима и областима</i>						<i>By sections and divisions</i>	
C Вађење руда и камена	100,4	101,9	100,5	109,8	109,9	Mining and quarrying	C
10 Вађење угља и лигнита; вађење тресета	100,3	98,7	97,1	111,2	110,0	Mining of coal and lignite; extraction of peat	10
13 Вађење руда метала	100,7	110,6	108,7	106,6	107,4	Mining of metal ores	13
14 Вађење осталих руда и камена	100,3	110,6	110,3	106,5	110,6	Other mining and quarrying	14
D Прерађивачка индустрија	99,4	111,2	110,2	109,0	112,3	Manufacturing	D
15 Производња прехранбених производа и пића	98,8	110,7	105,7	113,3	112,3	Manufacture of food products and beverages	15
16 Производња дуванских производа	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Manufacture of tobacco products	16
17 Производња текстила	99,1	101,8	101,0	101,2	101,4	Manufacture of textiles	17
18 Производња одјеће; дорада и бојење крзна	100,4	87,7	80,4	87,3	79,7	Manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur	18
19 Штављење и обрада коже; производња ковчега и торби, ручних торбица, седларских и ременарских производа и обуће	100,0	102,3	101,4	102,1	101,9	Tanning and dressing of leather; manufacture of luggage, handbags, saddlery, harness and footwear	19
20 Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала	99,6	102,6	101,7	107,5	106,5	Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials	20
21 Производња целулозе, папира, и производа од папира	101,1	101,3	101,6	104,3	102,6	Manufacture of pulp, paper and paper products	21
22 Издавачка и штампарска дјелатност; умножавање снимљених записа	100,1	100,6	100,6	100,7	100,6	Publishing, printing and reproduction of recorded media	22
23 Производња кокса, нафтних деривата и нуклеарног горива	98,2	105,1	105,1	103,8	106,1	Manufacture of coke, refined petroleum products and nuclear fuel	23
24 Производња хемикалија и хемијских производа	100,2	104,0	101,5	103,5	103,7	Manufacture of chemicals and chemical products	24
25 Производња производа од гуме и пластичних маса	103,5	104,7	105,0	100,0	104,8	Manufacture of rubber and plastic products	25
26 Производња осталих неметалних минералних производа	99,4	107,9	107,0	105,5	108,1	Manufacture of other non- metallic mineral products	26

1. ИНДЕКСИ ЦИЈЕНА ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА У СЕПТЕМБРУ 2008. ГОДИНЕ - наставак
PRODUCER PRICE INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTS IN SEPTEMBER 2008 - continued

Назив (по PRODCOM-у)	<u>IX 2008</u> VIII 2008	<u>IX 2008</u> IX 2007	<u>IX 2008</u> XII 2007	<u>I-IX 2008</u> I-IX 2007	<u>IX 2008</u> Ø 2007	Name (by PRODCOM)	
27 Производња базних метала	101,1	135,3	141,2	117,9	137,6	<i>Manufacture of basic metals</i>	27
28 Производња производа од метала, осим машина и уређаја	95,3	108,0	109,1	106,1	107,5	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>	28
29 Производња машина и уређаја, Д.Н.	100,0	99,4	99,4	100,5	100,1	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	29
30 Производња канцеларијских машина и рачунара (компјутера)	98,8	79,8	97,1	87,6	83,3	<i>Manufacture of office machinery and computers</i>	30
31 Производња електричних машина и апарата. Д.Н.	100,0	101,5	100,4	103,4	102,8	<i>Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.</i>	31
32 Производња радиотелевизијских и комуникационих апарата и опреме	100,0	100,0	100,0	101,2	100,9	<i>Manufacture of radio, television and communication equipment and apparatus</i>	32
33 Производња медицинских, прецизних и оптичких инструмената, сатова и часовника	97,7	98,4	97,5	97,4	96,4	<i>Manufacture of medical, precision and optical instruments, watches and clocks</i>	33
34 Производња моторних возила, приколица и полуприколица	100,0	100,0	100,0	99,7	99,8	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	34
35 Производња осталих саобраћајних средстава	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	<i>Manufacture of other transport equipment</i>	35
36 Производња намјештаја, остала прерађивачка индустрија, Д.Н.	100,0	99,2	99,2	99,3	99,2	<i>Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c.</i>	36
37 Рециклажа	97,6	118,4	117,1	112,2	116,8	<i>Recycling</i>	37
E Производња и снабђевање електричном енергијом, гасом и водом	96,8	107,0	108,2	109,8	107,5	<i>Electricity, gas and water supply</i>	E
40 Производња и снабђевање електричном енергијом, гасом, паром и топлим водом	96,8	107,0	108,2	109,8	107,5	<i>Electricity, gas, steam and hot water supply</i>	40

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Дефиниција

Индекс цијена произвођача индустријских производа је краткорочни статистички индикатор који показује динамику кретања цијена индустријских производа.

Продајна цијена произвођача индустријских производа је цијена по којој произвођач продаје своје производе, редовним купцима на домаћем тржишту у највећим количинама, франко утоварено у вагон (камион) у мјесту произвођача.

У ову цијену улази регрес, ако га продавац остварује, а одбија се: трговачки рабат и попуст који продавац одобрава купцу, ПДВ и акцизе.

Обухват и класификација

Цијене произвођача индустријских производа се прикупљају на основу репрезентативне листе производа коју у 2008. години чини 387 производа. Сваког мјесеца прикупља се 914 цијена.

Обухваћени су најважнији производи по индустријским областима.

Упитник о произвођачким цијенама мјесечно доставља 291 изабрано предузеће. То су највећи произвођачи тј. они који имају највећу реализацију по индустријским областима.

Класификација индустријских производа је заснована на Номенклатури индустријских производа БиХ 2005. (Службени гласник БиХ бр. 19/06 од 2003-2006.), која је заснована на PRODCOM листи 2005.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса произвођачких цијена представљају релативно учешће одабраних производа у укупној вриједности продаје индустријских производа на домаћем тржишту.

Основни извор података за израду пондера је Годишњи извјештај индустрије ИНД-21 из 2006. године.

Шема пондера се мијења сваких пет година, док се сваке године пондери коригују за раст цијена настао у тој години.

Обрачун индекса

При обрачуну индекса произвођачких цијена потребно је израчунати елементарне индексе на нивоу производа (ЕПИ) који представљају однос цијене у текућем периоду и базе цијене (децембар предходне године). При томе се као мјера средње вриједности користи проста геометријска средина.

Из елементарних индекса на нивоу производа се рачунају агрегатни индекси тј. индекс разреда, области, подручја, подручја и укупан индекс, кориштењем Ласперове формуле за пондерисану аритметичку средину.

NOTES ON METHODOLOGY

Definition

Producer Price Index is a short-term statistical indicator which shows the dynamics of industrial products price changes among enterprises.

Producer's selling price of industrial products is a price for which a producer sells his products to the regular customers on domestic market at maximum volume, franco loaded into the wagon (truck) at the producer's location.

This price includes reimbursement in case the producer realises it, and excludes commercial rebate and discount the seller gives to the buyer, as well as VAT and excise.

Coverage and classification

Producer Prices of industrial products are collected according to the representative list of products which in 2008 consists of 387 products. Each month 914 prices are collected.

The most important products by industrial sections are covered.

Questionnaire for producer prices is submitted monthly by 291 chosen enterprises. These are the largest producers, that is, those that have the largest realisation by industrial sections.

Classification of industrial products is based on the Nomenclature of Industrial Products in BH 2005. (Official Gazette of BH, No.19/06 from 2003-2006) which is based on PRODCOM list 2005.

Weights

Weights used for calculating the Producer Price Index present relative participation of chosen products in the total value of industrial products production on domestic market.

Main source of data for weights calculation is the Annual Survey on Industrial Production IND-21 from 2006.

Scheme of weights is changed every five years, while each year weights are corrected for the growth in prices occurring during that year.

Aggregation

When calculating Producer Price Indices it is necessary to calculate elementary indices on the level of products (EPI), which represent ratios between current prices and the base price (December of the previous year); then simple geometric mean of these ratios.

From the elementary indices on the level of products we calculate aggregate indices, that is, indices of class, division, subsection, section, as well as the total index, using Laspeyres's formula for weighted arithmetic mean.

Саопштење припремила: Јасминка Милић

Издаје и штампа Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Вељка Млађеновића 12д - Тел. +387 51 450 275 - Др Радмила Чичковић, директор - Тираж 10 - Излази мјесечно - Саопштење је објављено и на Интернету на адреси: www.rzc.rc.ba - E-mail: ctat@rzc.rc.ba - **Приликом коришћења података обавезно навести извор**

Prepared by: Jacminka Milić

Edited, published and printed by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d - Tel. +387 51 450 275 - Dr Radmila Čičković, Director General - Total print run copies 10 - Monthly periodicity - Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - **These data can be used provided the source is acknowledged**